

paa Sinde, er, at Varetægtsarrest og i det hele taget Anholdelse ikke maa ske saa hyppig som hidtil, at der i Loven indføres noget lignende, som, saa vidt jeg ved, gælder i England, at en Mand kun anholdes, naar han er greben paa fersk Gerning eller har to Vidner imod sig, eller der kunde være Fare for, at han vilde forsvinde ud af Landet. Der er efter min Mening ingen Fare forbunden med i højere Grad end hidtil at lade de sigtede være paa fri Fod. Der er fra Juristernes Side udtalt Frygt for, at de skulde tale med hinanden og sammenrotte sig. Det tror jeg slet ikke vil ske. Det, at man berører en Mand hans Frihed paa en løs Mistanke, kan ødelægge en Familie og sætte et Mærke paa vedkommende, som han aldrig forvinder. Hellere maa 10, ja jeg vil sige, hellere maa 100 skyldige gaa fri, end een uskyldig maa lide. Vi maa værne om den personlige Frihed, vi maa sørge for, at den ikke vilkaarlig bliver berøvet nogen. Jeg vil derfor gerne lægge et godt Ord ind for, at det ordnes saaledes, at man ikke kan skride til aldeles vilkaarlige Anholdelser, og jeg er vis paa, at den højterærede Justitsminister paa det Punkt nærer samme Anskuelse som jeg, nemlig, at de uberettigede, ja aldeles meningsløse Anholdelser, som man har set rundt omkring i Landet, bør vi være fri for.

Dernæst er jeg glad ved, at Forligskommissionerne falde bort. Det er den rene Ulejlighed og Tidsspilde, og som Ordningen nu er, saarer den undertiden en Del Lægmand. Glemmer man at møde, faar man først 8 Kr. i Mulkt, og selv om man vinder Sagen, skal man betale Sagsomkostninger. Den Slags juridiske Fiffigheder — eller rettere sagt, det er ikke juridiske Fiffigheder, thi det sker ifølge den bestaaende Ret — men den Slags Retsfiffigheder er det ikke saa let for den ikke kyndige at værge sig imod. Selvfølgelig er det sat ind i sin Tid for at paavirke Folk til at forliges, men det er en fejl Betragtning, og det er godt, at det falder væk. Derimod skal jeg ikke nægte, at jeg ønskede nok, hvis det var muligt, at faa, om ikke just en Fredsdommer, saa dog en Lægmand til at dømme i en Del Sager, og jeg synes ogsaa, jeg har kunnet forstaa paa den højterærede Justitsminister, at han kunde gaa ind derpaa i visse Tilfælde. Den Forligsmægling, som vi beholde ude i Landkommunerne i Tyendesager, giver jeg heller ikke meget for, men kunde den blive omformet, saaledes at den kom til at omfatte flere af den Slags Smaa-

sager, og vi fik Fredsdommere, eller hvad jeg skal kalde dem, der kunde behandle saadanne Smaasager, som gælde ganske smaa Beløb, vilde det være meget heldigt. Jeg kan huske fra den Tid, da vi havde disse, nu for længst henslumrede Gendarmer, at de kunde komme i Tanker om at indstævne en Mand til at møde i Retten, fordi en Harve stod et Par Tommer for nær ved en Vejgroft, eller en Ko var tøjret saaledes, at den naaede et Kvarter ud paa Vejen. Manden skulde saa møde i Retten for at afgive Forklaring i Sagen, og det endte med, at han blev idømt en Mulkt paa et Par Kroner eller tre. Det er latterligt og meningsløst, og den Slags Ting maa vi være fri for. Jeg har ogsaa set Eksempler paa, at en Herredsfoged kan tilsige et Menneske til at møde, uden at der foreligger nogen Klage, uden at han har gjort det mindste galt, blot for at faa at vide, om vedkommende ikke har gjort noget galt. Det er hensynsløst at forlange, at Mennesker skulle rejse to—tre Mil blot for at møde og sige, at de ikke have gjort noget galt. Den Slags Ting skulle vi ikke ulejlige Herredskontorerne med, det kunde meget godt ordnes hjemme i Kommunen.

Naar der blev talt om, at Retsreformen vil koste saa meget, saa siger jeg, at hvis man virkelig fuldt ud vil gennemføre Borgernes Ret, saaledes at de trygt og frit kunne vandre her i Landet, og at Næringslivet kan gaa sin Gang uden Vilkaarligheder, er det ikke for dyrt, selv om det koster en Million, ja selv ikke, om det koster tre Millioner. Vi have ikke Raad til at gaa usikre og utrygge i vort Erhverv. Jeg tror for øvrigt, at Udgifterne meget godt kunne indskrænkes. Jeg deler den Tanke, at naar vi gøre Dommerne helt fri for de administrative Anliggender, som de ikke bør have med at gøre, kunne vi gøre Retskredsene meget større, og jeg vil haabe, at vi Rigsdagsmænd maa se saa stort paa det, at vi ikke se paa, om en By bliver forurettet, og om enhver faar akkurat en Dømmer i sin By. Det er i det store og hele for intet at regne. Jeg ved nok, at vi have en Svaghed for, hver at værne sin By. Men det er utilladeligt og kan ikke fra Rigsdagens Side tages i Betragtning, naar det gælder saa stor en Sag som denne. Det er dog sikkert, at en Dømmer godt kan have en stor Kreds under sig, naar han blot er fri for alt det andet, jeg har nævnt. Det er dog ikke hver Dag, man skal føre Procés, men næsten hver Dag, at man skal have med de administrative Myndigheder at gøre. Lad os derfor be-